

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«Західноукраїнська та еміграційна проза
20-30-х років ХХ ст.»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Освітня програма: Українська мова і література.

Спеціалізація: 035.01 Українська мова та література.

Спеціальність: 035. Філологія.

Галузь знань: 03. Гуманітарні науки.

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
Протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

Загальна інформація

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Західноукраїнська та еміграційна проза 20-30-х років ХХ ст.»
Викладач (-і)	Мафтин Наталія Василівна
Контактний телефон викладача	+380994490616
Е-mail викладача	nataliia.maftyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни «Західноукраїнська та еміграційна проза 20-30-х років ХХ ст.» є вивчення літературного процесу, що відбувався на західноукраїнських землях та в еміграційних центрах у період міжвоєнних десятиліть. Спецкурс покликаний дати студентам розширені знання про літературний процес вказаного періоду, що відбувався за межами УРСР і став після знищення сталінською репресивною машиною новітнього українського ренесансу «державою слова».</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є оволодіння бакалаврами додатковими знаннями про специфіку літературного процесу міжвоєнного двадцятиліття, поглибити вивчений під час освоєння історико-літературного курсу матеріал, сформувати розуміння органічної єдності тих явищ, що відбувалися в 20-30-ті роки ХХ століття по обидва боки Збруча в літературно-мистецькому житті України, а також розуміння того, що творчість західноукраїнських прозаїків та письменників-емігрантів з радянської України стала продовженням «розстріляного Відродження». Також вивчення навчальної дисципліни передбачає поглиблення знань із теорії літератури, розвиток практичних умінь аналізувати твір, удосконалення комунікативних здібностей.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є</p> <ul style="list-style-type: none">– поглибити вміння аналізувати літературний процес, аналізувати життєтворчість письменників, бачити визначальне у їхньому доробку (ідейно-тематичний зміст, проблематику, образну систему, художньо-стильові особливості тощо);– знати основні літературні угруповання, чільні тенденції й специфіку формування ідейно-естетичних та філософсько-естетичних координат пошуків шляху розвитку літератури як у 20-ті, так і в 30-ті роки;– знати конкретні літературно-художні твори, специфіку образного мислення того чи іншого автора, напрями й стилі художньо-літературної діяльності письменників;– поглибити вміння аналізувати художні особливості західноукраїнської та еміграційної літератури 20–30-х рр. ХХ ст. на рівні індивідуальних авторських	

- стилів та стильових напрямів, розуміти їх значення для формування цілісної картини філософсько-естетичних вимірів української літератури;
- вирізняти ознаки певних художніх методів у програмових творах;
 - вести полеміку щодо складних, неоднозначних питань, пов'язаних із проблемами історико-літературного розвитку, діяльністю письменників, їхньою творчістю тощо;
 - удосконалювати комунікаційну стратегію, здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях, здатність виконувати власне дослідження, узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з дослідження обраної проблеми (у фахових виданнях, виступах).

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі українського літературознавства, термінознавства та філологічної науки загалом у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку української літератури, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Програмні результати навчання:

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції української філології, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
-------------	--------------------------

Лекції	12 год.			
Практичні заняття	18 год.			
Самостійна робота	60 год.			
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова	
Сьомий	035 Філологія	Четвертий	Вибіркова	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	практ. заняття	сам. роб.
Тема 1. Загальна характеристика літературного процесу в Галичині та емігрантських центрах 20-30-х років ХХ ст.		2	2	10
Тема 2. Тема української революції, боротьби за державність України в західноукраїнській прозі 20-30-х років ХХ.		2	2	10
Тема 3. Розвиток історичної белетристики в західноукраїнській прозі 20-30-х років ХХ ст.		2	4	10
Тема 4. Посилення експресії стилю у прозі Уласа Самчука, Галини Журби, Наталени Королевої.		2	4	10
Тема 5. Творчість “трагічних оптимістів”: проза Ю. Липи та Л. Мосендза. Код статі й гендерна утопія в силовому полі стилю. Вплив культурософії О. Кобилянської на стильову реалізацію гендерної тематики в західноукраїнській прозі 30-х рр. «Сецесійність» «жіночого письма» Дарії Віконської (зб. «Райська яблінка»). Проза Ірини Вільде («Повнолітні діти», «Б’є восьма»).		2	2	10
Тема 6. Проза «Дванадцятки»: жанрово-стильові модифікації Б. Нижанківського «Вулиця». Новелістична архітектоніка творів В. Софроніва-Левицького (зб. «Липнева отрута»). Творчість І. Керницького та В. Ткачука. Новела І. Черняви «Екзекуція»: генеральний алгоритм сюжету.		2	4	10
ЗАГ.:		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відповідає критеріям оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. Допуск до заліку становить максимум 50 балів і письмове тестування – максимум 50 балів. Робота на практичних заняттях упродовж семестру оцінюється за 5-бальною шкалою та максимальною кількістю 30 балів. Під час виставлення допуску до заліку враховуються навчальні досягнення, отримані в процесі оцінювання на практичному занятті (максимум 30 балів), при			

	виконанні контрольної роботи (максимум 10 балів) та самостійної роботи (максимум 10 балів). Загальна максимальна кількість балів за навчальний курс становить 100 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота складається з 2 завдань: розкриття теоретичних питань – 5 балів, ідейно-художній аналіз тексту – 5 балів; терміни написання роботи – передостаннє практичне заняття.
Практичні заняття	Закріплення й повторення теоретичних питань із вивчених тем курсу.
Умови допуску до підсумкового контролю	Допуском до заліку є отримання позитивної підсумкової оцінки. Для визначення рейтингового підсумкового контролю до уваги взято присутність здобувача на всіх заняттях, його активність та успішність під час виконання практичних завдань, підготовки самостійної роботи, написання контрольної роботи; відсутність пропусків і запізнь на заняття; дотримання етики й культури поведінки на заняттях.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік; Форма здачі: письмове опитування; структура завдання: ідейно-художній аналіз окремого твору.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до [«Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#), та індивідуальним графіком, відповідно до [«Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Академічна доброчесність. У [«Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»](#) встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає [Комісія з питань етики та академічної доброчесності](#) при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано [«Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує [«Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Андрусів С. М. Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років ХХ ст. : монографія. Тернопіль : Джура, 2000. 340 с.
2. Донцов Д. Дві літератури нашої доби. Львів, 1991. 295 с.
3. Ільницький М. Драма без катарсису: сторінки літературного життя Львова першої половини ХХ ст. : монографія. Львів : Місіонер, 1999. 212 с.
4. Індивідуальні стилі українських письменників ХІХ – початку ХХ ст. : зб. наук. праць / відп. ред. М. Т. Яценко. Київ : Наукова думка, 1987. 310 с.
5. Лавріненко Ю. А. Розстріляне відродження: Антологія 1917–1933: Поезія-проза-драма-есеї. Київ: «Просвіта» 2001. С. 3–12.
6. Литвиненко Т. Історіософська концепція пенталогії Б. Лепкого «Мазепа» та її художня реалізація : монографія. Суми : Видавництво «Слобожанщина», 2001. 164 с.
7. Мафтин Н. Західноукраїнська та еміграційна проза 20–30-х років ХХ століття: Парадигма реконквісти : монографія. Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2008. 356 с.
8. Мафтин Н. У пошуках «Grand» стилю : монографія. Івано-Франківськ : ЛіК, 2011. 336 с.
9. Печарський А. Поетика творчості Осипа Турянського : монографія. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. 202 с.
10. Руснак І. «Я був повний Україною...»: Художня історіософія Уласа Самчука : монографія. Вінниця : ДП ДКФ, 2005. 406 с.
11. Самчук У. Художнє осмислення української долі в ХХ столітті : зб. наук. праць за матеріалами Всеукраїнської наукової конференції 11–13 травня 2005 р. (Рівне–Дермань–Тилявка–Кременець). Рівне : Волинські обереги, 2005. С. 124–131.
12. Українська літературознавча думка в Галичині за 150 років : хрестоматія / за ред. Л. Т. Сеника. Львів, 2002. Т. 2. С. 36–51.
13. Хороб С. Стильові засади літературно-художньої творчості в інтерпретаціях Володимира Державина. *Нариси з поетики: Теоретико-методологічні та історико-літературні виміри (Маловідомі праці з українського літературознавства Михайла Роздольського, Святослава Гординського, Володимира Державина)*. Івано-Франківськ, 2008. С. 142–175.
14. Чижевський Д. Культурно-історичні епохи: хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. (у трьох книгах). Кн. 3. Київ : Рось, 1994, С. 609 – 620.
15. Шерех Ю. Стилї сучасної української літератури на еміграції. *Пороги і Запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології* : у 3 т. Харків : Фоліо, 1998. С. 161–195.
16. Kwiatkowski J. Dwudziestolecie międzywojenne. Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN SA, 2000. 598 s.

Художні тексти до курсу

1. Антонич Б.-І. На другому березі. Передмова М. О. Новикової / Богдан-Ігор Антонич. Київ : ВАТ «Київська правда», 2003. С. 277–348.
2. Бабій О. Дві сестри : повість. *Скрипторій історичної прози. Літопис Червоної калини. Історико-літературний часопис*. Львів, 1996. Т. II, 7–9 (61–63). С. 184–294.
3. Бабій О. Гнів: Новели. Львів : Русалка, 1922. 160 с.
4. Будзиновський В. Осавул Підкови. *Історичні повісті часів козаччини*. Львів : Червона калина, 1990. 375 с.
5. «Дванадцятка». Наймолодша львівська літературна богема 30-х років ХХ ст. :

- Антологія урбаністичної прози / Авт. проект, вступ. слово, бібліограф. відом., наук. ред. та прим. Василя Габора. Львів : ЛА «Піраміда», 2006.
6. Гриневичева К. Шестикрилець. Шоломи в сонці. Київ : Дніпро, 1990. 331 с.
 7. Дудко Ф. Отаман Крук. Оповідання. Авгсбург, 1946. 76 с.
 8. Єндик Р. Регіт Аридника. Львів : Винне гроно, 1937. 267 с.
 9. Журба Г. Зорі світ заповідають. *Дзвін*. 1994. № 10. С. 17–64.
 10. Журба Г. Революція іде. Львів : Батьківщина, 1937. Т. 1. 229 с.
 11. Журба Г. Революція іде. Львів : Батьківщина, 1938. Т. II. 272 с.
 12. Капій М. Країна блакитних орхідей. Львів : Новий час, 1932. 160 с.
 13. Капій М. Талісман Потоїбічне. Українська готична проза ХХ ст. / упоряд., вступне слово, бібліографічні відомості Ю. Винничука / Мирослав Капій. Львів : ЛА «ПІРАМІДА», 2005. С. 260–273.
 14. Кархут В. Цупке життя: новели. Львів : Батьківщина. 1937. 95 с.
 15. Керницький І. Мій світ. *Святоїванські вогні: новели* / упоряд. та передм. Р.І. Іванчука. Львів : Каменярь, 1991. С. 11–17.
 16. Королева Н. Без коріння. Во дні они. *Quid est Veritas?* [повість, роман, новели, оповідання, спогади]. Дрогобич : Відродження. 2007. 669 с.
 17. Королева Н. Сон тіні. *Предок: [іст. повісті; легенди старокиївські]*. Київ : Дніпро, 1991. 670 с.
 18. Королева Н. Молитовник. *Збірка українських новель*. Нью-Йорк : Вид-во Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в Америці. 1995. С. 265–283.
 19. Косач Ю. Рубікон Хмельницького. Київ : Україна, 2001. 252.
 20. Лепкий Б. Мотря. Історична повість у двох томах. Львів : Червона Калина, 1991. 388 с.
 21. Лепкий Б. Не вбивай. Батурин. Львів : Червона Калина, 1991. 450 с.
 22. Липа Ю. Козаки в Московії: [роман із XVII століття]. 4-те вид. Київ : Видавництво імені Олени Теліги; журнал «Дніпро», 2000. 176 с.
 23. Липа Ю. Призначення України. Львів : вид-во Львівського Товариства укр. мови ім. Т. Г. Шевченка «Просвіта», 1992. 270 с.
 24. Матіїв-Мельник М. Твори. Львів: Наук. Т-во ім. Т. Шевченка, 1995. Число 4. 641 с.
 25. Нижанківський Б. Вирішальні зустрічі: оповідання. Київ : Світовид, 1995. 285 с.
 26. Опільський Ю. Твори: в чотирьох томах. Львів : Каменярь, 1994. Т. 1: [Іду на вас. Ідоли падають. Вовкулака]. 1994. 424 с.
 27. Опільський Ю. Сумерк. Твори: в чотирьох томах. Львів : Каменярь, 1994. Т. 2 : Золотий лев; Сумерк. 1994. 352 с.
 29. Ордівський С. Чорна ігуменя: [історико-пригодницькі повісті]. Львів : Червона калина, 1994. 411 с.
 30. Самчук У. Віднайдений рай. Львів : Друкарня видавничої спілки «Діло», 1936. 167 с.
 31. Самчук У. Волинь: [роман]: у 3 ч. / передм. М. Г. Жулинського. Київ : ВАТ «Вид-во «Київська правда». Т. 1. 2005. 584 с.
 32. Ткачук В. Золоті дзвінки. *Перевал*. 2002. № 3. С. 112–113.
 33. Ткачук В. Весна. *Новели*. Львів, 1973. С. 38–40.
 34. Чайковський А. Сагайдачний: [іст. роман : у 3 кн.]. Київ : Варта, 1993. 576 с.
 35. Чернява І. Екзекуція. «Дванадцятка». Наймолодша львівська літературна богема 30-х років ХХ століття: Антологія урбаністичної прози. Львів : ЛА «Піраміда», 2006. С. 279–285.
 36. Чернява І. На Сході – ми!: фільм прийдешнього. Львів : Стрибожич, 1932. 198 с.
 37. Шкрумеляк Ю. Поїзд мерців: Картини жертв і трудів. Львів : Червона калина, 1922. 96 с.

Викладач (-і):

Мафтин Наталія Василівна,
професор кафедри української літератури